

Zivljenjepis Esad-paše.

Ko je Esad bil pastir,
ljubil je albanski mir.

Potlej je postal vojak
slaven skaderski junak.

Potem sklical je kongres,
da bi bil albanski knez.

Kot odličan diplomat
je prišel na Wiedov grad.

Ker pa knez bi rad postal,
svojo stranko je snoval.

Potem je minister bil,
drugim milost je delil.

A nazadnje v turški raj
se povrnil je nazaj.

Dober izgovor.

Gost: To vino vendar ni naravno. Naredili ste ga iz vode. Ali vas ni sram, da tako ljudi sleparite?

Gostilničar: Prosim, gospod, saj je Bog tudi vino iz vode naredil, pa mu ni nihče očital sleparije.

Albanija.

Kot se piše, je princ Vid
trona že do grla sit.

(Vsak ve, da albanski tron
nima krone — niti kron,

to kar plača Avstrija,
vsak dan sproti se izda.)

Res težko je biti knez,
če ni človek knez zares.

(Ker za samo mesto Drač
treba knežjih ni palač.

Kdor pa knez je le za se,
naj sam plača, kar zaje.)

Vid pa rad postal bi kralj,
če bi kdo denarja dal.

(V Nemčiji za tako stvar
lahko bi dobil denar,

pa Albanec ne pusti,
da na tronu Vid sedi.)

Zdaj vprašuje se cel svet:
Kam bo šel albanski »mbret«?

Dvoje pisem najdenih leta 1999.

Leta 1999. je našel marni bibliofil Juri Stoklasov, profesor vpokoju, dve zanimivi pismi, jasna dokumenta tiste mračne dobe življenja slovenskega naroda, ki se je razpletala ob začetku dvajsetega stoletja. Jaz, ki sem jih preje iz njegovih rok ob njegovi smrtni postelji — pokojnik je bil res pravi bibliofil: težko se je ločil od njih — se obračam na slovensko publiko in jo prosim in opozarjam, da bi pismi prečitala in kot taki uvaževala. Ker na koncu pisem ne bo primernege mesta za moj podpis, se podpišem rajši kar tukaj: Anton Jurhar, m. p.

Prvo pismo.

Draga Fifi! Pred tednom smo dobili zadnjič gaže in izvedeli, da ne bo prihodnjo sezono slovenskega gledališča več. Nemško gledališče bo vsekakor, in kakor vse kaže, bo prejelo od deželnega odbora tudi izdatno podporo. Nemška filharmonija jo je namreč že prejela. Naše ljudi, sploh vse Slovence skupaj, zlasti pa njihove voditelje, naj vzame veliki vrag! Stvar je taka: deželni odbor da gledališko po-

slojpe dramatičnemu društvu na razpolago, pridržuje si pa vse pravice. To se pravi z drugimi besedami, če se mu zdi primerno, pa zapre gledališče sredi sezone. Mestna občina ponuja običajno denarno podporo, a le pod tem pogojem, če odstopi deželni odbor gledališče za eno sezono brez vsakih pridržkov. In zdaj se kregajo po listih. Stranka A kriči: Mi smo velikodušni, v nasprotnem taboru tiči prase. Stranka B rohni: Mi smo kulturni, med našimi nasprotniki diši po gnilobi. Stranka C pa reži: Vsi skupaj niste vredni enega modernega naboja! Čemu ovcam in kozlom kulturni zavodi?! A mi, ljuba Fifi, letamo in prosimo. Kakor veš, sva jaz in tvoj mož, že nekoliko siva. Vsakdo nima te sreče kakor ti, ki si večno mlada kakor katera izmed grških boginj. In na dobrem sediš tam v daljnem Hamburgu, midva pa gledava sedmim letom lakote v grbavo obličje. Kam hočeva na štara leta? Kdo naju bo angažiral, ko ne znava igrati v drugem jeziku kakor v slovenskem? Pri deželnem odboru naju podeda magistrat, na magistratu naju zavračajo na deželni odbor. Prejšnji mesec sem ostal dolžan za hrano in stanovanje. Zdaj nisem mogel plačati, ker se mi je zgodila grda krivica. Vsi smo pripravljene, da pričnemo stradati. Jutri ali pojutranjem zmanjka dobrih oštirjev in oštirk, ki nam dajejo na kredo, in potem nastopi glad. Hej, Slovani, naša reč slovanska živo klije, sakrament! Naprej zastavo Slave, vsi hudiči!

Tista grda krivica, ki sem Ti jo zgoraj omenil, obstoja v tem-le:

Dovoli prej še to-le: Ti imaš gotovo mnogo ljubčkov, ljuba Muca! Midva, jaz in Tvoj mož, pa nimava časa misliti na take reči. Res! Žalostno je.

Zgodba je torej ta: Sedim doma, premišljam svojo strašno usodo, solze se mi zbirajo v očeh, pa potrka nekdo.

— Naprej! Hej, Slovani! se oglasim obupano.

Vstopi jud.

— S kom imam čast? ga vprašam.

— Zastopnik krojaške tvrdke Samson & Kompani.

— Zdi se mi, kakor bi se tega imena od nekod spominjal.

On pravi: Moja naloga obstoja v tem, da prisilno iztirjam denar, ki ste ga dolžni naši tvrdki za toalete.

Jaz (po premisleku): Veste kaj, gospod, predlagam, da me povabite s seboj v kavarno na črno kavo. Tam se o vsem pomeniva.

On: Prosim. — In šla sva. S seboj sem nosil knjigo (Strah na sokolskem gra-

du) in v knjigi zadnjih dvoje mohikancev iz cesarskega papirja. Da je listnica za denar, to ve vsak. In po Ljubljani hodi nekaj ljudi, ki imajo to pravico, da me vsak čas lahko ustavijo in povprašajo: Kako pa, gospod Fridolin? Pokažite mi malo portmone! Hej, Slovani! hej, Slovani, ljuba moja! Na to se pa nihče ne domisli, da bi nosil jaz modre golobčke v knjigi.

Sediva v kavarni in se meniva važno. Privoščim si na židov račun tudi smodko in vse razložim. Vmes vstanem in si izberem Extrablatt, moj lajbžurnal. Posediva še malo in se posloviva po kavalirsko. Ali smeh židov mi je ostal v spominu. Slabo znamenje, slabo znamenje! Zardim in pogledam v knjigo: ali ti ni odnesel vrag mojih golobčkov? Pofulil jih je!

Ah, Fifi, mi premišljamo zdaj, če bi mogli kako spraviti skupaj kabaret. Ali žensk ni, ki bi privlačevale. Prekljevka je tako nazarensko suha, da bi gotovo ne imel sam škof nič zoper, če bi hodila naga po mestu. Nad njenimi kostmi se ne bo nihče pohujšal. Da bi bila ti tukaj, Fifi! Sicer greš že proti petdesetim, malo obširna si, ali čast, komur čast. Tvoji bodelčki, ah... Kar je res, je res! Jaz in tvoj mož se večkrat pogovarjava o tebi. In to je: za kabaret nam manjka tekstov. In ti prokleti literatje, ali misliš, da se ti zgane kateri? Dela nimajo nobenega, gnijejo že od lenobe, ne bi lahko predstavljali poskočnic za nas? Postrelil bi jih! Oni dan sem naletel na Potokarja, na tisto drobno zgago, ki je enkrat zapisal o tebi, Muca, v »Slovenski Narod«, da postajaš v hlačnih vlogah neestetična! Da bi ga satan, preklicanega hejslovana! No, bodi pozabljeno! Rekel sem mu, prosil sem ga, daj, naredi nam vsaj nekaj. In veš, kaj me je vprašal? To-le:

— Koliko boš plačal?

— He, sem rekel, obril te bom zastonj, saj hodiš menda že od rojstva kosmat okrog. Zdiš se mi, kakor bi še nikoli ne tekla britev po tvojem licu.

— Ne boš, je dejal. Zastonj pa ne. Piši se...!

Jaz nato: Kakšno delo pa imaš, da ti prede tako trda s časom.

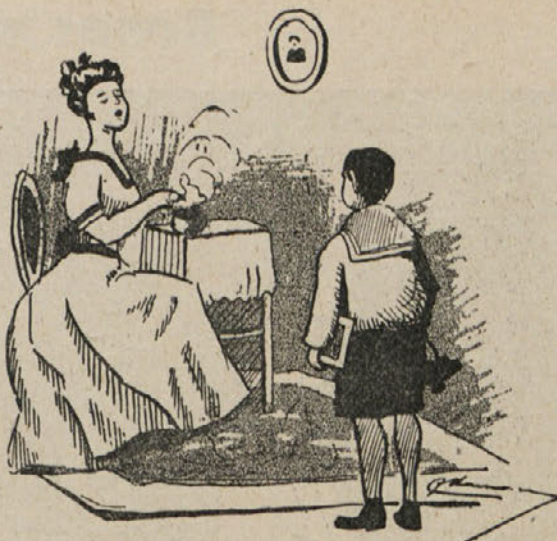
— Jaz moram tudi zaslužiti.

Ko je to izgovoril, sem prasknil v smeh. On bo prestavljal kuplete in druge take neumnosti in smešnice, kar se napravi vse tako mimogrede, mi mu bomo pa plačevali. Pa ravno mi naj bomo tisti osli? Kje so pa hejslovani? Na dan, naprej zastavo slave, — kukci preklicani!

V zadnjih dneh smo tudi mislili, da bi igrali kaj v Narodnem domu na svojo pest. Ali žensk nam manjka. Razletele ste se po svetu, grlice! Potokar je iztaknil nekje igro, kjer nastopa ena sama ženska. Igrala bi jo Prekljavka. Zame, je dejal, da je neka vloga kakor nalašč. Kreiral sem jo takoj. Bonvivantovska vloga je, torej tiste šekaste hlače, ki jih še vedno imam, črno, nepolikano suktnjo, črno, debelo kravato in nizek, spredaj odprt ovrtnik. Manšete okrogle in prostorne, da lezejo čez roko.

Kako rad bi te videl, kako rad stisnil na svoje nesrečno srce, Fifi! Kakor sem ti že rekel, se pogovarjava s tvojim možem večkrat o tebi in sva v mislih s teboj. Gotovo te že dolgočasim in dovoli mi zato, da te objamem in poljubim za slovo. Ostanem tvoj Fridolin.

(Konec prih.)

Sinko: Danes je pa učitelj dal tako vprašanje, da smo samo trije odgovorili.

Mati: Gotovo si bil ti med njimi. Vsaj upam.

Sinko: Da, tudi jaz sem se zelo moško odrezal.

Mati: Kakšno pa je bilo vprašanje?

Sinko: Kdo je včeraj na sosedovem vrtu jabolka klatil...

Ljuba Neža!

Pri zadnjih porotnih obravnavah v Ljubljani je predlagal g. državni pravdnik za nekega postopača: dosmrtno ječo — po prestani kazni pa — prisilno delavnico.

Sodnik: Kaj je torej res? Enkrat pravite da ste udrli v trgovino, ker ste hoteli imeti lepo palico, drugič pa, da ste hoteli pobrati šivanko ki ste jo bili ondi zjutraj izgubili.

Obtoženec: Oh guspud... jes Maria gspud, nej ne zamerjo, al sem — sem ves zme — zmešan.

Gost: Nikoli več ne pridem v to gostilno, ker sem v mleku našel ščurka.

Natakar: Nikar ne zamerite, gospod, bom pa drugič take stvari ven pobral, če vas ženira.

Ljuba Neža!

Pred kratkim sem dobil pismo, ki se natanko tako konča: ... Oprosti mojemu dolgočasnemu molku in moji brezobraznosti... S tem končam moje neinteresirano pismo in te srčno pozdravim v obupu, da mi boš kaj odgovoril, na to moje pismo!« Ljuba Neža! Ker poznaš Ti bolje ženske »brezobrazne« muhe, prosim odgovori ji Ti. Tvoj zvesti čitatelj

Fadiga.

Zdravnik: Za vraga, tu na solncu sedite, pa ste še tako slabi, da imate 40½°.

Bolnik: Oj gospod, pa me nesite v senco, morebiti se bode tam število stopinj znižalo.

JANEZ NEPUMUK:

Sprehodi pod Rožnikom.

Kostanji v tivolskem drevoredu so duhteli, zapihal je veter od bogvekod in beli metuljčki so padali polagoma na cesto, kjer se je sprehajala ljubljanska elita. Ljubljanska elita! Človeku se razširi srce od same zadovoljnosti, ko jo zagleda. Ponosno koraka, z vzvišeno glavjo in z vzvišenim nosom. Danes me je obiskal prijatelj Matevž. Prišel je s Krasa, da si osveži spomine na Ljubljano, kjer je svoj čas študiral. Ker sem uslužben človek, sem se mu takoj ponudil, da mu pomagam »osveževati« spomine. Ker sem mu hotel podati v glavnem sliko sedanje Ljubljane in njih prebivalcev, se mi je zdelo potrebno, da mu pokažem za danes vsaj našo elito, ki promeniira v Lattermannovem drevoredu.

Počasi sva stopala po glavni aleji in jaz sem razlagal Matevžu vse pojave, ki so se mu zdeli čudni, prečudni.

Pred nama je korakal lahno ženski parček, dvoje gospodičen. Na glavi bel slamnik s karminasto pentljo, bela bluza in belo krilo, prepasano s črnim pasom. Matevž se je čudil.

»Kako je to, da nosijo sedaj mladenke toliko barv na sebi? In karminasta pentlja na belem slamniku!«

»Ne veš, da je to okus ljubljanske elite? Mesto cinobra pa karmin. Te dve gospodični sta v dnu srca prepričani, da se bela barva najrajša sprizajni s karminom. Oni sta prepričani, da je najboljšje znamenje dobrega okusa ta črni trak na belem ljubkem životu.«

»Pa saj sta gotovo videli Uprkove slike, ne? Kako pride potem ta karmina nasto pentlja na bel slamnik?«

»O Matevž, nevednik! Ljubljanska elita pa Joža Uprka! Povem ti: če bi stala v vsaki izložbi slike slavnega slovaškega slikarja, ljubljanska elita bi se čudila, vzdihnila »ah!« in bi šla v prvo trgovino za klobuke in bi si naročila bel slamnik s karminasto pentljo. Ni ga čez okus ljubljanske elite!«

»Nikar ne zabavljaj, Janez! Tle gospodični pred nama ne spadata k ljubljanski slovenski eliti. Ali ne slišiš, da sta Nemki?«

»Gospodični, Matevž, sta del slovenske ljubljanske elite. Gavni namen slovenske ljubljanske elite, posebno ženske, je nemškutarjenje. Elita misli, da o slaba nemščina ogrne v pajčolan občudovanja drugih, na primer slovenske poštenne mase. Eliti niti na misel ne pride, da je ponos Slovence njegov jezik. Takale gospodična, Matevž, najrajši govori nemščino, slabo nemščino. Če se tupatam spozabi, govori tudi slovensko. Toda kakšna je ta slovenščina! Ženska elita je priplezala tako visoko, da ne zna pravilno govoriti niti slovenščine niti nemščine. Tole nemškutarjenje se je posebno razcveto v zadnjem času v Ljubljani. Treba bo poseči po izdatnih sredstvih, da ga ugonobimo. Po skrajnih in zelo izdatnih sredstvih, kakor, recimo, pred kakimi štirimi, petimi leti.«

»Nisem si mislil, da je nemškutarjenje zopet tako pognalo svoje korenine. Pa ko bi že bila nemščina tako lep, blagozvočen jezik. Veliko sem videl sveta, dobro so poslušala moja ušesa in moj okus je primerjal. Ah, in spoznal sem — to je objektivna sodba —, da se sliši slovenska pravilna govorica kakor velikonočni zvon. Meni se zdi, da bi morala slovenska ljubljanska elita, posebno ženska, tekmovati v lepi, pravilni slovenščini, imeti bi morala svoj narodni ponos.«

»Žal, da ni tako, Matevž. Zadnjič sem se peljal v kupeju dolenjske železnice. Na glavnem kolodvoru vstopita dva gospoda — lovca. Iz enega žepa jima gleda »Tagespošta« iz drugega »Lajba-

herica«. Moža sedeta in se začneta pomenkovati; nemško seveda. Nisem se dosti brigal zanju, ker nista bila prav nič zanimiva in ker sem v svoji naivnosti mislil, da sta Nemca. Na Grosupljem se mi pridruži gospodična, ljubka znanka — učiteljica. Pogovarjala sva se o tem in onem. Ne vem, kako je prišlo do tega, ampak nenadoma sta začela gospoda lovca govoriti slovensko. In izkazalo se je, da sta pristna Slovenca-Ljubljančana. Še dolenjski dialekt sta znala. In sedaj te vprašam, Matevž: Kaj naj misli Nемец, ki pride v naše kraje? Pride v Ljubljano, sliši nemško, pelje se po železnici, sliši nemško. Napravi čisto logičen zaključek: »Saj tu so sami Nmci, čemu pa se potem vsaja v časopisih tista peščica žurnalistov in zahteva nekake pravice?!«

»Žalostno, Janez, žalostno!« je zmaljal prijatelj z glavo.

»Žalostno. Tako se je zgodilo, da so bili govori na banketu pri otvoritvi belokrajinske železnice izključno utrakvistični. Poslušaj: slovenski možje so na slovenskih tleh govorili nemško in slovensko. Nемец, deželni predsednik baron Schwarz, je govoril samo slovensko. Za nas zelo značilna in umestna zafrkacija.«

Na zahodni strani so se zbirali rdeče nadahnjeni oblaki, v večernem solncu okopani. Prijatelj je pogledal na uro in omenil, da se že bliža čas njegovega odhoda. Odšla sva iz drevoreda.

Izid volitev na Notranjskem ali

klerikalno razočaranje.

Pri birmi!

„Boter, ali je bila ta tudi pri birmi, ker jo tako po trebuhu ščiplje?“